

N:o 169.

Af herr **D. K. Bergström**, om anslag af 6,000 kronor till bestridande af kostnader för tryckning af vissa reseberättelser.

Till reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, hvilka icke egna sig åt bergshandteringen, utgår från och med år 1903 under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af slöjderna» ett anslag af 20,000 kronor. Ursprungligen utgjorde, jämlikt kungl. brefvet af den 22 januari 1887, det för ändamålet tillgängliga beloppet 5,000 kr., som af 1894 års Riksdag ökades till 10,000 kronor.

Med reseunderstöd till varierande belopp från nu nämnda anslag utsändas årligen ett icke obetydligt antal ingenjörer till utlandet för att där vidga sina insikter och sin erfarenhet på olika tekniska områden. När de återkommit hem, äro de, jämlikt af Kungl. Maj:t gifna bestämmelser, skyldiga att till kommerskollegium afgifva berättelse om hvad de under vistandet i utlandet inhämtat.

Dessa reseberättelser, i hvilka naturligtvis innehållas ett material, som i möjligaste måtto bör tillgodogöras, öfverlämnas af kommerskollegium till Svenska teknologföreningen för eventuellt publicerande i Teknisk Tidskrift. Detta är ju en anordning, som i och för sig synes god. Men med den starka utvecklingen på det tekniska området följer gifvetvis, att redaktionsmaterialet öfver hufvud för en dylik tidskrift ständigt ökas; och då en mängd olika ämnen och uppsatser där trängas om utrymmet, tvingas formligen redaktionen att begränsa och hålla emot med afseende på de tekniska rese-

berättelsernas offentliggörande. Af sådan anledning publiceras dessa berättelser ofta i förkortadt skick, medan en hel del af dem blifva för all framtid liggande i arkivens gömmor.

Sedan flera år tillbaka åtnjuter Svenska teknologföreningen jämte ett anslag af 1,000 kr. från Letterstedtska föreningen äfven ett statsunderstöd för utgifvande af Teknisk Tidskrift, utgående med 2,000 kr. per år, hälften från sjätte och hälften från sjunde hufvudtitelns besparingar. Huru ringa del af tidskriftens hela budget detta belopp, hvilket torde få anses såsom en ersättning för de tekniska reseberättelsernas publicerande, i verkligheten utgör, visar följande tablå, hemtad ur Svenska teknologföreningens sislidit år till Kungl. Maj:t ingifna framställning om dylikt understöd.

Tablå öfver inkomster och utgifter för Teknisk Tidskrift under år 1902.

Inkomster.	Utgifter.
Offentliga anslag 3,000: —.	Papper och tryckning 28,523: 90.
Prenumeration 6,649: 97.	Ritningar, planscher 6,079: 61.
Annonser 37,268: 04.	Författarearfvoden 4,403: 87.
	Redaktionsomkostnader 12,165: 28.
	Expeditionsomkostnader 6,444: 03.
Summa kronor 46,918: 01.	Summa kronor 57,616: 69.

Till jämförelse må nämnas, att till den af Sveriges allmänna exportförening utgifna tidskriften, Svensk Export, utgår ett statsunderstöd af 6,000 kr. från Sveriges andel i konsulskassans behållning. Nämda tidskrifts hela utgiftskonto visar, enligt exportföreningens senaste framställning till Kungl. Maj:t om dylikt understöd, en slut-siffra af 10,249 kr.

Med ofvanstående tablå för ögonen, visande ett underskott af mer än 10,000 kr. på utgifvandet af landets enda tekniskt-vetenskapliga organ för industri och byggnadskonst, kan man näppeligen begära, att Svenska teknologföreningen skall ytterligare öka sina pekuniära uppoffringar särskildt för offentliggörandet af med statsunderstöd utsända stipendiaters reseberättelser. I den mån en mera omfattande publicering af detta tekniska material bör äga rum, torde det också vara statens sak att härför bestrida kostnaderna.

Då Riksdagen numera fördubblat anslaget till reseunderstöd

åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, kan man ju beräkna, att också antalet stipendiater och reseberättelser kommer att fördubblas. Äfven om allt, hvad dessa berättelser innehålla, icke finnes tryckvärdt, så lärer man dock för framtiden kunna påräkna en rätt betydande ökning af sådant material, som det vore skada att icke söka göra tillgängligt för vår tekniska värld i allmänhet och därmed också fruktbringande för vår industriella utveckling. Då vi utrusta statsstipendiater, böra vi icke försumma att fullt taga vara på deras arbetsresultat. En försummelse i detta fall från statens sida kan lätt komma dem att vårdslösa sin uppgift, medan medvetandet af att deras rön och erfarenhet skola erhålla full offentlighet måste verka sporrande och lifgifvande på deras studieintresse och arbetsflit.

Om, såsom jag här nedan ärnar föreslå, ett särskildt anslag af Riksdagen beviljas för utgifvande af reseberättelser, afgifna af teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som åtnjutit reseunderstöd af statsmedel, och, såsom jag tager för gifvet, det allt framgent öfverlämnas åt Svenska teknologföreningen att taga befattning med dessa berättelsers publicerande, förutsätter jag, att Kungl. Maj:t kommer att, efter kommerskollegiets hörande, besluta de närmare bestämmelser, som kunna vara erforderliga, i fråga om den omfattning, hvori berättelserna skola offentliggöras, om grunderna för urvalet m. m. Härvid kunde man ju tänka sig såsom lämpligt, att dessa reseberättelser sammanfördes till en mera fristående serie, hvilken dels funnes särskildt tillgänglig, dels också åtföljde *Teknisk Tidskrift* såsom bihang.

På grund af hvad jag nu i korthet anfört, får jag härmed föreslå,

att Riksdagen må för offentliggörande i tryck af berättelser, som efter med understöd af statsmedel företagna resor till utlandet afgifvits af teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, hvilka icke egna sig åt bergshandteringen, bevilja ett anslag af 6,000 kronor.

Stockholm den 28 januari 1904.

David Bergström.